

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe 1/2 an ..... 20 cor.
 pe 1 an ..... 35 cor.
 pe 1/4 an ..... 5 cor.
 pe o lună ..... 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23.

INSERTIUNILE:

de un sir garment: prima dată 1/2
 leu; a doua oară 1/2 leu; a treia
 oară 3 b. de fiecare publicare.

Adăți abonamentul, cât și inserțiunile
 într-o singură plată în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori neînscrise nu se primesc

La proiectul — Berzeviczy.

De: Constantin Gurban.

I.

Naționalitățile din Ungaria s'au pus pe grijă în urma proiectului — Berzeviczy. Se tem adică, că dacă va deveni lege și va fi pus în practică, se vor desnaționaliza și se vor contopi în elementul maghiar.

Ca Român ce sum, și eu am meditat asupra acestui proiect și studiându-l, am ajuns la unele concluziuni, pe care pe calea acestui organ de publicitate le pun la aprecierea publicului român, ca să contribuie la limpezirea situațiunii cu școalele noastre și cu tendința guvernului maghiar.

Să împărțim deci materia în următoarele patru părți:

1. Scopul și motivele proiectului.
2. Indreptățirea lui.
3. Mijloacele pentru ajungerea scopului și executarea proiectului.
4. Concluziuni.

I. Motivele proiectului trebuiesc căutate în firea compatrioților noștri maghiari, în dorința lor ferbinte d'a se susține ca națiune etnică.

Nu mă mir că dinșii cu mână cu picioare lucră la consolidarea rasei lor și iacă se poate — la cucerirea altor rase și a contopirea acestora în elementul maghiar ca să se întărească. Ei știu adică, că sunt puțin, cu rîi cu bun de abia sunt opt —

mai mult nouă milioane; știu ei și aceea, că această cifră e numai fictivă, ei înșiși și-au stabilit-o după-cum au vrut și precum au putut.

Știu ei și aceea, că celelalte naționalități din Ungaria nu simpatizează cu ei și anume — pentru-că le-a demascată tendința d'a maghiarisa și maghiarisarea — firește — se face pe contul naționalităților, deci — opoziția naționalităților nu e altă, de cât o apărare — și încă legitimă; din aceasta apărare legitimă a izvorit o ceartă între elementul maghiar și între naționalitățile din Ungaria, care în loc să încete, se continuă tot cu mai multă înverșunare — crezând elementul domnitor, că naționalitățile se vor urî de luptă și vor capitula; de altă parte naționalitățile sperează că elementul maghiar dela putere se va convinge despre aceea, că în zadar se ostănește — ce nu poți, nu poți — apoi pace!... deci în loc d'a crea stări și mai încordate — se va trezi, și în interesul patriei va căuta puncte de pretenție cu naționalitățile, eară ostilitatea o va curma.

Astfel s'au format în patria noastră două tabere beligerante: una agresivă și alta defensivă. Scopul celei din urmă este unificarea etnică a populațiunii patriei și aceasta — sub lozinca patriotismului; scopul taberei adoua este apărarea de sine.

Ca să nu mergem departe în trecutul istoric, elementul domnitor numai dela era dualismului încoace a probat în multe chipuri a-și validata planul său de contopire

etnică, așa de ex. când a adus legea pentru arondarea de nou a comitatelor, când a făcut nomenclatura localităților, de câte ori a înființat școale și asile de stat tot nu mai cu limbă de propunere maghiară, când a introdus matriculele de stat, în cari numele persoanelor ce se nasc ori mor — să fie numai neaoșe ungurești, astfel și în cărțile funduare, astfel și în jurnale numai vezi nume românești, numai dacă stau în legătură cu vre-o crimă ori faptă rușinoasă, dincolo — tot Pál, István, Simon, Szilárd etc.; colonisările câte s'au făcut, toate numai în interesul maghiarisării s'au făcut; la căile ferate nu se aplică dirigători nici boacteri dintre naționalități, eară câți se aplică, trebuie să-și schimbe numele; la cassă să nu ceri bilet de călătorie în limba română, căci atâta te sucește, până-ce scoate din tine vorbă ungurească; la honvezime câte trebuie să înduri pentru-că vorbești românește și nu știți ungurește! și nu este inteligent din sinul naționalităților, care să nu cunoască șicanările aceste și multe-alte ce zi de zi le vedem și le răbdăm și n'avem cui să ne plângem decât suspinăm la ceriu, cătră D-zeul părinților noștri ca să depață dela noi loviturile ce ni se croiesc cu atâta neștințenie și necruțare! —

Ei și după atâtea toate oare s'au mai impuținat naționalitățile? Desertat-a cine-va dintre noi? — Poate >fiul perzării<. — Al lor să fie! —

Lupta se continuă, fermentarea nu a încetat. Tabera agresivă tot crede că cea

DESPARTIRE.

Remâi cu bine nuc... bătrân
 Cu ramuri lungi și aplecate
 Tu luncă cu miroș de fân...
 Și cu vedenii neuitate.

De-acuma nu o să mai știm
 Căci primăvara nu revine
 Remâi cu bine cîntirim
 Și tu biserică 'n ruine.

Remâi cu bine drag isvor...
 Plop... ce din frunze numai tace...
 Și tu din sinul codrilor
 Fântână... loc ales de pace.

Remâi cu bine drag bordet
 Vai babelor cu furci în brâne...
 S'a scuturat floarea de tei...
 Și noi ne scuturăm ca mîne.

Seliște, August 1904.

Maria Cunțan.

JAPONIA.

— Informațiuni asupra țării și poporului. —

Cetitorii vor face o cale lungă, — vor trece peste nouă mări și țări, ca 'n poveste, până vor poposi pe un pământ inzular îndepărtat, locuit de niște oameni mărungi și ciudați. În fugă vor face cunoștință cu țeara această frumoasă și cu poporul, pe care valurile vremii acum de curând l-au scos la suprafață în vuetul asurzitor al buhuitului de tunuri, al zingănitului fioros de arme încrucișate și sfîșietoarelor răcnete de moarte. Acest neam din extremul răsărit a plătit scump întronarea istoriei universale a zilelor noastre în împărăția lor; cinstea de a se ocupa de dinșii toată lumea civilizată, au răscumpărat-o cu sângele și viața alor mii de viteji, căzuți pe câmpul de bătae.

Vitejii aceștia disprețuitori de moarte și învâpăiați de dragostea de neam și țară, cari nu-și așteaptă mântuirea dela mila cerească, ci își croiesc singuri soarta și-și pun toată nădejdea viitorului lor în puterea armelor, merită atențiunea ori căruia neam cult.

Credem că și cetitorilor noștri le facem un bun serviciu, istorisindu-le una alta despre țeara și firea acestui neam care, ca și noi, de ieri altă ieri a intrat în șirul popoarelor culte. În acest număr al revistei noastre cetitorul găsește destule informații, unele culesse chiar de o Româncă la fața locului. Noi, bine înțeles, n'am fost în Japonia; tot ce spunem e cules din cărți, de aceea ne și rugăm să ni-se ierte întâmplătoarele lipsuri.

Coasta de răsărit a Asiei e arcuită de o salbă de inzule, cari la miez-noapte se leagă de colțul peninzulei Camciatca, iar la miez-zi se pierd în archipelagul Filipinelor. Trei mii opt sute-cinci-zece din aceste inzule alcătuiesc imperiul Nippon (al Soarelui ce răsare) sau, cum l-au botezat europenii, Japonia. Țeara aceasta e raiul lumilor răsăritene, care farmecă prin frumusețea ei clasică ochii curioși ai vizitatorului, căci pe pământul ei brodat jur împrejur cu fiorduri și-au dat întâlnire cele mai variate și extreme fenomene ale naturii. Șirul de mici inzule erpe și stâncoase ce sunt presărate spre miezăzi dela Camciatca rusească, prin apele aproape în totdeauna înghețate ale Oceanului, se continuă într'o insulă mai mare în patru colțuri, inzula Ieso, bătută de vânturile reci de miez-noapte, neproductivă și rar locuită de niște oameni urși, pitici, cari poartă numele de Ainos, locuitorii de baștină ai archipelagului japonez.

Mai în jos se încovoiește spre Coreea marea și bogata inzulă Hondo, care e puterea și tezaurul cel mai scump al Nipponului. Pe lângă ea se ocrotește Șicocu, iar Chiușu încheie grupa centrală a marilor inzule, cari spre miezăzi se prelungesc într'un mărgean de inzule verzi.

Prin mijlocul acestei țări insulare străbate o creastă de munți stâncoși, ce își cucue piscurile până la înălțimea de 3750 m., și în măruntăele cărora e o frământare vecinică de foc, care zgudue prin erupțiunile vulcanice coasta pământului locuită cu groază.

În braul vulcanic ce încinge Oceanul pacific, Japonia ocupă un loc de cinste cu cele 20 de vulcane active și cu sutele de vulcane străse.

in defensivă va desarma, neavând muniții, fiind sêracă, și mai vêrtos pentru-că se va vedea ținută departe de favorurile statului și dela funcțiuni, de stat; la spatele ei sunt mulți militanți cari strică celor din frunte: dați năvală, acuma e timpul, nu-l lăsați să treacă... maghiarisați! maghiarisați! — Tabăra din defensivă stă loculul, nu se clătește, stă ca stânca lovită de undele apelor; »apa trece — și zice — petrele rămân«; perseverează în sêrăciă, rabdă și zice că »răbdarea nu-i pe bani«; privește cu mândrie la pușini dar valoroșii sêi fruntași, cari cu un cuvânt douê fac ridicolă tendența de maghiarizare și zimbesc cu dispreț la sfrontarea chimerică a adversarului, care în loc d'a sêcera lauri, umblă după copite de cai morți. —

Intre astfel de împrejurări s'a plămădit proiectul-Berzeviczy.

Scopul lui este maghiarizarea naționalităților, unificarea etnică a acestora, satisfacerea orgoliului elementului domnitor maghiar, care strigă: dați năvală, maghiarisați până nu e târziu!

Fi-va proiectul acesta ultima încercare de soiul acesta au vor pași și mai departe cu agresiunea, — aceea va atêrna dela mintea și înțelepciunea celor ce provoacă lupta ca Dumnezeu să li-o lumineze, eară pe noi — să nescapă de cel rău.

II. — Se cred compatrioții nostri îndreptății a maghiariza naționalitățile pentru-că:

1. Ei sunt elementul susținător al statului.

2. Pentru-că patria numai așa poate fi ferită de desmembrare, dacă naționalitățile se vor contopi în elementul maghiar.

Eu recunosc că sub decursul timpurilor din trecutul istoric, elementul maghiar a predominat peste naționalități. Naționalitățile au fost tratate ca niște popoare subjugate. Cu deosebire noi Românii pe tema aceasta avem multe creștături pe răvaș. Eu recunosc că și astăzi elementul maghiar predominază asupra naționalităților din Ungaria. Precum e astăzi, așa a fost și în trecut, și precum a fost în trecut, așa e și astăzi. Și

atunci au voit să ne maghiarizeze și n'au putut, abunăoară ca și astăzi. Atunci erau alte pretexte, de ex. ca să ne aducă dela întunec la lumină (lucus a non lucendo) să ne scoată din rătăcirea schismei religio-nare, să ne facă părtași de foloasele și prerogativele statului; acum — să ne facă patrioți buni, cari să nu gravităm cătră alte state, să ne fie drag de Maghiari, ca de un element, care ne strînge cu căldură la sînul sêu.

— Ce lucru mare e acela ca naționalitățile din Ungaria să se contopească în nobila gînte maghiară?! — d'apoi că și de altmîntea aici în Ungaria toți căți suntem, mîncăm pită unguerească, respirăm aer ungueresc! — deci de ce să nu fim toți una, — un neam, un gînd, o simțire, o limbă la noi, la toți... Atunci va fi Ungaria — Ungarie, până atunci — ba!

Aceasta e îndreptățirea — după domniul maghiari — d'a contopi naționalitățile într'un singur element maghiar.

O socoteală — fără birtaș.

Intrebatu-ne-au când-va și unde-va că oare voim noi a ne maghiariza? — Și dacă ne-ar întreba, ei știu bine că dela vlădică până la opincă toți am protesta în contra unei tendențe ca aceasta. Și noi îndreptății ne simțim a ne lega morțiș de legea și naționalitatea noastră. Legea firească care nu se poate schimba prin legi omenești — nu numai că ne scuză naintea lumii, pentru-că ne apărăm de contopire, ci ne poruncește chiar a nu abandona ce avem mai scump — limba și națiunea — ca să nu ne facem de rîs naintea popoarelor civilizate. Inșiși compatrioții noștri și-ar bate joc de noi dacă am și inclina spre așa ceva și nu ne-ar lua nici într'o seamă.

Noi ca cetățeni conștii ce suntem — și în prezent ca și în trecut am contribuit cu averea și sângele nostru pentru patrie și deci simțim, că și noi suntem element susținător de stat. Au — ce!?

Reuniunea învățătorilor români Aradani, împotriva proiectului lui Berzeviczy. Ni-se telefonează din Șiria: În ședința de ieri după-amiază s'a încins o lungă și temeinică discuție cu privire la proiectul de lege al ministrului de culte și instrucțiune publică Berzeviczy care țintește reformarea învățămîntului popular. S'a luat din punct de vedere pedagogic și metodic sub scalpelul criticei proiectul și drept consecința s'a adoptat rezoluțiunea: să se facă o remonstrație bine motivată împotriva proiectului care pe calea Consistorului din Arad să se aștearnă ministrului de culte. Argumentele aduse de învățătorii noștri vestejesc în termeni cumpetași și înțelepți imposibilitatea proiectului care sfidează principiile pedagogii raționale.

Sași împotriva proiectului de reformă al învățămîntului popular. Se depeșează din Sibiu: Consistorul bisericii ev. ref. al bisericii săsești în ședința de ieri a hotărît a adresa un Memorand Ministerului de culte și instrucțiune publică în care ia poziție împotriva proiectului de reformă al învățămîntului popular din punctul de vedere pedagogic și al autonomiei bisericilor, discutând în special competența de disciplinare a învățătorilor, care în senzul proiectului, va aparține pe viitor comisiei administrative.

O soluție fericită. Infrângerea dela Pecica îi frămîntă rău pe maghiarii liberali și koșuthiști. Toți recunosc că prestigiul li-s'a dus cu plutele. O singură reparare mai e posibilă: înainte de balotagiu să abzică, — ei, asta e asta! Cine să abzică? «Arad és Vidéke» scrie că interesele națiunii cer ca să se retragă koșuthistul Zlinszky, Jüggellen M.-g.» susține că aceleași interese cer să se retragă Herczeg. Noi știm o soluție și mai fericită: Să se retragă și Herczeg, să se retragă și Zlinszky. Așa va putea fi mulțumit și «Ar. és Vid.», va putea fi mulțumit și «Függ. M.-g.», și va putea fi mulțumit și cercul Pecichei cu deputatul ei.

Cel mai însemnat e Fusi-lama, în forma unei căpățini uriașe de zahăr, încununat de vecinică zăpadă, cel mai sfânt munte al țării, pe care vara îl urcă la 20.000 de pelerini îmbrăcați în haine albe.

Pe toată întinderea Japoniei nu se găsesc câmpii întinse încărcate de roade, precum nu sunt nici ape liniștite cu cursuri lungi. Firea ei de țeară muntoasă e foarte sever observată; coastele dealurilor acoperite în cea mai mare parte cu păduri de brad sunt întortochiate și sêlbatice, cu trecători puține și strâmte, cari nu îngăduie comunicația; văile cu tufșuri de tee, holde de orez și verdețuri de tot soiul sunt înguste, mai mult au aspectul unor undulații de pămînt ce sue și coboară neconținut; apele se sbat în cascade pe pieptul de granit al stîncilor sau ajunse în văi se pierd în masa nisipului coborît, încât nici aceste nu pot fi folosite ca mijloace de comunicație.

Flora Japoniei prezintă toate nuanțele de trecere între zona boreală și tropicală. Tot așa de variată e și temperatura, care nu poate fi decât capricioasă și nestatornică într'o țeară cu înălțimi de 3000 metri și o întindere de 27 grade de latitudine meridională.

Aerul limpede și sănătos face pe oameni vioi, ageri și neastîmpărați, „el pregătește pentru cele două ținte mari ale neamului japonez, odinioară ca și astăzi: lupta și arta“, Japonezii după limbă, port obiceiuri și fel de viață astăzi sunt un popor unitar, care însă nu se coboară din una și aceeași rasă. Pe lângă locuitorii băștinași, Ainos, cari astăzi sunt strămtorași în sêlbătăcia inulei Ieso, bogată numai în mine de cărbuni de piatră,

și din cari abia se mai găsesc 12.000, se presupune amestecul de sânge malaiez și polinez, venit din Asia prin Coreea. După însușirile lor fizice însă aparțin rasei mongolice: înalți de 150 cm. (clasa nobilă e și mai mică), culoarea feței e galbină deschisă cu foarte multe nuanțe, cari îi apropie de departe de europeni pe de alta de cel din Asia, au părul negru, rar și aspru, pe care-l cultivă cu multă îngrijire — mulți îl poartă deja europenește, — țeasta capului e brachicefală, ochii abia despicați și îndreptați spre virful nasului mititel și regulat. Insușirile sufletești ale Japonezilor nu se aseamănă cu a celorlalte popoare asiatice. La dînșii găsim o mulțime de trăsuri simpatice; ei sunt prevenitori, amabili și umani. Viața lor familiară e fericită și severă, copiii sunt bucuria casei și acel care-și batjocorește nevasta și copiii e un stricat. Ca la puține alte popoare se cultivă respectul față de mai marii lor și sentimentul de echitate. Dragostea frumosului și a naturii e întrecută poate de patriotismul lor nemărginit din care cauză nici nu pot suferi pe „dobotocul“ de străin, care vrea să le răpească patria lor de izule, să-i înstrăineze de plaiurile pe cari au călcat străbunii lor cuceritori și care vrea să fure oceanul hărăzit lor dela zoi.

Religiunea națională a Japonezilor se chiamă șintoizmul adecă cultul străbunilor, între cari primul loc îl ocupă Micado, suveranul care e fiul zeiței Soarelui și ai cărui străbuni se coboară până la 660 a. Ch. Această religie adoră pe toți principii mai renumiți, pe eroi și învățați, panteonul poporului adăpostește o mulțime de zeități mai mărunte, — pe urmă adoră natura iubită: ceriul și pămîntul soarele și luna, focul

etc., cari sunt înfătoșate prin idoli, sărbătoriți prin praznice cu bêturi și mîncări, jocuri și teatre. Din cultul lor nu lipsesc nici dobitoacele, „ca aceia vulpe-zeu care se rinjește din toate colțurile, din toate podoabele, din toate tufșetele templelor șintoiste“. Budhizmul, — un alt cult religios — e împrumutat din filosofia lui Confucius și a altor înțelepți chinezi. Religiunea japoneză nu cunoaște celibatul și mănăstirile.

Japonezii culti de astăzi încep să-și ridice glasul împotriva acestui fetișism grosolan și peste tot împotriva religiunii, pe care o găsesc de prisos. Rectorul Universității din Tokio nu de mult scria că toate templele trebuiesc transformate în școli, fiind-că e mai cuminte lucru și mai folositor a învăța, în loc de a te ruga.

Intr'adevăr până de curînd poporul japonez era un popor barbar incult.

În timpul feudalității, care a dăinuit până în secolul trecut, școlile publice nu le cercetau decât Samurai; nobilimea își făcea educațiunea în școli private. Instrucțiunea maselor țărănești nu era cunoscută. Abia în 1871 s'au înființat școli de tot soiul. Învățămîntul lor primar de astăzi e foarte bun, au vre-o 28.500 de școli elementare cu 4.000.000 de elevi. Școlile secundare sunt mai slabe. Au și două universități, Tokio și Kioto, vechia capitală a imperiului. Ele sunt organizate după modelul celor din Europa: n'au însă facultatea teologică, în schimb au o facultate de agricultură și inginerie. Oamenii raționali. Educația însă înaintează pe încetul, fiind-că altoirea sufletelor împetrite de neștiință e mai grea și cere timp. Educația femeilor stă

Războiul ruso-japonez.

Berlin, 29 August. Luț *Berliner Tageblatt* îi se telegrafează din Tokio prin Sanghai următoarele: Din tabera armatei asediatoare transpiră știrea, *Că infanteria japoneză după un atac repetit a luat definitiv fortul Ișan, care se află la nord-vest de Port-Arthur. D'aci îndreaptă acum focul de artilerie contra liniei interioare de apărare. Dacă Rușii nu vor reuși să scoată pe Japonezi de aici, atunci asta are să însemne începutul sfârșitului Port-Arthurului.*

Intărirea Portului-Arthur.

Asediul Portului-Arthur a atras atenția asupra gradului de rezistență la care ne-am putea aștepta dela fortificațiile sale, după numărul, forța și armamentul lor.

Rușii au avut grije să nu facă nici o vorbă asupra acestor subiecte confidentiale, precum au avut și prudența de a ascunde privirilor executarea lucrărilor lor de întărire. Presa lor militară, de ordine cam limbută, n'a lăsat să scape nici un singur cuvânt care să-i dea vre-o lumină adversarului. Ofițerii străini care exprimau dorința să viziteze locul întărit și cărora curtenia rusească nu le putea sta împotriva, erau plimbați de-a lungul unui itinerar invariabil, făcut astfel că nu puteau să vadă nimic. Și cu toate acestea au văzut. Muncitorii cari făceau săpăturile au vorbit, sau cel puțin căpenia lor, întreprinz torul chinez Kho a trecut la inamic, ducând cu el mai mult de o taină a apărării. În fine ziarele militare din lumea întreagă nu s'au sfiit de a divulga informațiunile aduse de călători, datele risipite luate din acest sorginț internațional te lasă să-ți poți face o idee de lucrările de apărare ale fortăreței. Acest tablou, sau dacă vrei acest inventariu, aș vrea să-ți schițez aici, mărginindu-mă de o camdată la lucrările de pe frontul mării.

Se știe că cetatea n'a fost creată în totul de Ruși, ci numai remaniată și modernizată. Organizația primă datează dela 1880, este opera lui Lihunciang și derivă dintr-o concepție strategică generală care cuprinde într'un aceleș total defensiv Portul-Arthur și Vei-Hai-Wei. Amândouă aceste orașe odată fortificate și puse la adăpostul unui atac ar fi apărut de ori-ce debarcare inamică coastele golfului Pecili, prin amenințarea pe care ar fi făcut-o pe linia de comunicație a adversarului, când acesta ar fi pătruns în interiorul golfului. Port-Arthur ce-

rea, în acest sistem, crearea unui port militar, care să fie opera unui sindicat de ingineri francezi, și instalarea a două cercuri de întărire acoperind orașul din partea despre mare și despre uscat; ultima parte a organizării se dete pe mâna locotenentului german Hanneken.

Programul rațional stabilit de acest ofițer era aproape realizat, când locul întărit trecu prin cucerire în mâna Japonezilor, apoi prin cale diplomatică, în mâna Rușilor. Odată cu cetatea, Japonezii trebuiră să lase și tunurile chinezești cari o apărau altă dată. Aceste tunuri făc și azi parte din armamentul întăririlor și constituie împreună cu gurile de foc de proveniență rusească un total complex în care se află reprezentate toate calibrele. Adăogând la acestea, tunurile marinei pe care Rușii le-au așezat în baterii pe unele înălțimi — mai cu seamă pe Takusan — se vede numai de cât că în Port-Arthur există un arsenal abundent, dar ciudat, pandemoniu puternic, dar amestecat, în care serviciul aprovizionării și al munițiilor se face cu oare-care greutate.

Cingătoarea de dealuri care despart potul de radă și care îl protej în contra vânturilor dela sud formau într'un mod firesc linia generală a frontului mării și se alcătua din elementele următoare: 1) Dealul de Aur și prelungirile sale formând o mărime protectoare față cu orașul și basinalul oriental; 2) Basinalul Tigrului, care maschează basinalul occidental și se combină cu înălțimea precedentă într'un singur meterez tăiat d'o îngustă și cotită deschizătură care formează gura portului; 3) Dealurile dela vestul peninsulei Tigrului și, dincolo de dealuri, colosul lui Laotșan.

Cele două prime părți sunt în destul cunoscut prin rolul lor pe care l-au jucat când cu atacurile din Februarie, Martie și Aprilie; sunt destul de vădit la adăpostul de ori-ce încercare din spre partea mării, și pentru aceasta nu mai e nevoie a le descrie cu amănunte.

Să amintim numai că dealul zis de aur avea pe creștetul lui, în organizația chineză, un fort principal la care se alătură alte două mai mici; fortul acesta se pare că a fost îngropat și astupat cu beton; cele două mici au fost înlocuite cu baterii ascunse după stânci. Culmea care prelungeste dealul în direcția spre nord-est poartă mai multe baterii, aproximativ cinci; la jumătatea dealului se află bateria „Stâncii electrice“. La poale o baterie plana bate împrejurimele gurii portului. După-cum spune colonelul Beresford (Journal of the Military Service Institution. Mai 1904,) totalul acestui sistem defensiv ar cuprinde 8 tunuri de mare putere (tunuri de marină); 32 tunuri de calibrul mijlociu și 48 tunuri cu tragere repede.

Peninsula Tigrului, tot după spusa colonelului Beresford are patru baterii mari și un fort central, acest total de întărituri poate să conțină 40 guri de tunuri de calibrul mare și mic, cărora trebuie să se mai adauge și o baterie de 12 turti cu tragere repede la intrarea portului plus alte patru tunuri de 138 mm. îndreptate în raza lungimei înălțimii portului. Acestea sunt de origine franceză, denumite tunuri de 16 după nomenclatura veche, când se încărcau încă pe la gura și transformate apoi după războiul dela 1870.

White-Wolf-Hill care s'a confundat multă vreme cu muntele Lupului, pare înarmat cu o fortificație destinată de a opri în sinul nisipos care desface peninsula Tigrului de Laosan. Dincolo și de jur împrejurul culmei muntoase până la Pacepoint, natura inospitalieră a coastei interzice desbarcările; rolul dar al celor câte-va turnuri care împănază creștetul lui Laotșan este numai ca să tragă aspra corăbiilor din largul mării. Alte baterii instalate pe poavnișul Nord-vest al muntelui, în apropierea de Iao-Miao, par din contra destinate să protejă coasta de vest al frontului de uscat oprind pe adversar de a înainta în câmpia dela Iankiatung; ele supraveghează asemenea și baia Pigeon.

La Ianteu, la Capul-Abbs și mai la nord până la baia Luisei se pare că Rușii n'au construit baterii și că contează exclusiv numai pe apărarea mobilă pentru a interzice adversarului apropierea de țarm. Se știe că până la 3 August, cu toate atacurile repetate, energia apărării de aci isbutise să oprească intrarea Japonezilor în baia Pigeon și pe munți numiți de Ruși Uglavaia, (înălțimea colțului). Visokaia (înălțimea domoată) și Divisonaia (înălțimea divisiunii); acest total muntos pare să cuprindă cuimea în regiunea Hunkiatung.

D'atunci Japonezii, stăpâni pe Taikaisan și pe partea de nord a băii Pigeon au intrat în luptă cu Rușii cucerindu-le valea Uankiatung.

În resumat, frontul de mare este rupt până acuma numai în partea unde nu-și instalase lucrări de apărare permanentă. Bateriile dela Laotșan sunt întregi și joacă rolul nimicind lucrările pe care Japonezii se încearcă să le facă dincolo de linia actuală în direcția spre est.

Evaluând în total la 4 baterii de câte opt guri de tunuri fortificațiile dela Liaotșan, se poate conchide că forța totală a frontului de mare este de aproape 180 tunuri astfel împărțite: Muntele de Aur 100; Peninsula Tigrului 50; Iaoțian și împrejurimea lui 30.

pe un nivel nu tocmai strălucit, cu toată străduința împărătesei Haruco. (Primăvara.)

Japonezii au haine frumoase — pentru dâșii; — se poartă îmbrăcați în haine de mătase, împodobite cu flori și alte multe minunății ale naturii și fantaziei: țărani poartă haine de cânepă; bărbații poartă păr lung, uns cu pomăzi strălucitoare și adunat într'un moțoc strâns; pălăriile le înlocuiesc de obicei umbrelele; se încălță cu un fel de sandale de lemn sau de pae, pe care le leagă printre degetul cel mare; femeile, păpușe blajine, cu sprincenile rase și dinții negriți, își ascund frumusețea formelor în haine largi, cu mâneci ca niște aripi de fluturi. (În timpul din urmă moda pariziană a tăiat aripile fluturilor din Japonia.)

Viața Japonezilor e cumpătată și patriarhală în căsuțele lor construite cu îngrijire din lemn cioplit și lustruit, cu pereți pe hârtie, cu coperiș de pae, și împrejmuite tot-deauna cu o grădiniță cu flori, pentru cari au un cult deosebit, o srbătoare a crisantemelor. În casele lor nu sunt scaune, căci ei își încrucișează picioarele pe rogojină curate; hrana lor principală e orezul, mai multe soiuri de meiu, pești pe cari i mănăcă cruzi, beau vin de orez, ceai, fumează atât bărbații, cât și femeile.

Pământul productiv, 12-a parte al întregului, e lucrat cu hârnicie. Agricultură, spune tradiția lor, a fost introdusă de zeita soarelui, al cărei templu adorat e clădit din nou tot la 21 de ani, ca țara să fie în pace și Gokoku (cele 5 semănături principale) să dea roade bogate. Creșterea vitelor e mai neglijată: caii lor sunt mici și urși

vacile dau lapte numai pentru vițel. În schimb cea mai însemnată industrie de casă a lor e cultivarea vermicilor de mătase, mai cu seamă în inzula Hondo.

Istoria veche a acestui popor, ca de obicei se pierde în lumea tradițiilor și a mitologiei. Din vechile lor cronici atâta se poate ști că pe la începutul secolului al VI-lea a. Ch. părechia zeiască Isanagi Isanami au creat izulele japoneze, pin acești zei s'a născut zeita soarelui Amaterasu al cărei fiu, Imu Tenno, a fost primul stăpânitor (la 660 a. Ch.) și întemeietorul dinastiei japoneze.

Tradițiunea națională atribuie primilor Tenno-i (numirea oficială a regilor, ceea-ce înseamnă: regele ceresc) un șir lung de fapte eroice și de cucerire dela sud spre nord, ceea-ce istoricește înseamnă migrațiunea succesivă a elementelor mongolice amestecate în Japonia și cucerirea acestei țări dela elementul băștinaș Ainos. Poporul acesta de venetici era un popor barbar în toată puterea cuvântului, care se hrănea cu orez, pești și vînat, care nu avea nici cele mai primitive elemente de cultură, care avea un fel de cult brut al străbunilor, din care mai târziu s'a născut religiunea națională: Șintoizmul. Erau împărțiți în mai multe triburi, cari aveau cât un șef, nu recunoșteau însă un șef comun. Tenno era șeful tribului puternic. Mai târziu acest din urmă fu recunoscut de toate triburile și reuși să întrunească oare-care putere, care i-o desăvârși, schimbînd toată organizația statului, cultura chineză. Până la această transformare cardinală toată istoria acestui popor se reduce la expedițiunile de cucerire în Coreea.

Pe la mijlocul secolului al VI-lea d. Ch. primară, tot prin Coreea, Budhismul dela Chineză. Împreună cu el primară și civilizațiunea chineză, care schimbă (secol. VII și VIII) întreaga organizație a statului, transformându-l într'un stat central cu legi și ceremonial chinez.

Țara fu împărțită în provincii, în fruntea cărora erau guvernori, cari ascultau de Tenno, investit cu putere nemărginită și cu reședința în Kioto. Pe aceste vremuri „Fiul Cerului“ era domnitor adevărat. Mai târziu mobilimea l-a despoiat de toată puterea; acuma aceștia puneau și răsturnau domni după plac.

Din familia nobilo Minamoto se alege un „Șogun“ (marele general învingător de barbari), care intruni în mâna lui toată puterea nemărginită ce o avea până atunci Tenno. Această demnitate era ereditară. Șogunii și-au ales chiar și o reședință pe creasta răsăriteană, la Iedo. Împăratul, acum, era închis în căsuța lui simplă de lemn, de unde n'avea voie să iasă decât foarte rar și atunci numai în trăsură închisă cu perdele și numai cu învoirea supușilor cari locuiau în palate strălucite.

Nu-și cunoștea țara, căci trăia numai între femeile și curtenii lui din ziua în care a urcat scările domniei și până la moarte. La dânsul nu erau lăsați decât foarte rar Kuge, principii, și Daimio.

Aceștia se țarau în genunchi cu fruntea la pământ până înaintea tronului, un simplu cort de mătase albă, înăuntrul căruia ședea împăratul cu picioarele încrucișate pe o saltea întinsă pe podelele de lemn. Cât ținea audiența, ușa

Din străinătate.

Tratatul comercial romano-german. »Deutsche Zeitung« din Berlin scrie despre convenția comercială cu România: »Convenția, cum aflăm, o să se încheie în curînd. Un ziar însemnat românesc, care are legături de aproape cu guvernul de acolo, arată, că negocierile vor ajunge la un sfîrșit bun, căci Germania va admite clauza națiunii celei mai favorizate, prin care România ar fi în stare a se folosi de foloasele ce s'au acordat Rusiei pentru exportul vitelor. Deci se pare sigur și cunoscut și în străinătate că Rusiei s'ar fi făcut oare-și cari concesii p. ntru exportul de vite. Ce fel de concesii nu se știe firește și dacă asemenea concesii ar fi aplicabile, în baza clauzel, și alte țări, ar fi cu atîta mai primejdios lucru și e de știut dacă reprezentanții agriculturii germani vor vota asemenea tratat.

Din Macedonia. Se scrie ziarului vienez »Politische Correspondenz« că desordinele albaneze dela Ipek (Albania) devin grave. Rediții refuză a merge contra lor. Albanezii se pregătesc să alunge pe funcționarii creștini.

Bandele de Albanezi continuă a străbate ținutul Ipek, dând foc caselor și jefuindu-le.

Șapte țărani ortodocși au fost asasiinați.

O comisiune de Albanezi, armați până în dinți, s'a prezentat la valiul din Ueskiub și au amenințat cu măcelărirea jandarmilor și judecătorilor creștini, dacă aceștia nu vor fi îndepărtați.

Sultanul va trimite parlamentari spre a îndemna pe Albanezi să se astîmpere.

Se știe că de mai mult timp Bulgaria caută să se împrumute în Franca cu o sută milioane lei. Cu privire la aceasta ziarul »Mir« spune că consiliul de miniștri al Bulgariei a hotărât să ofere băncilor franceze ca garanție pentru noul împrumut de o sută de milioane de franci, veniturile monopolului ce se va introduce pe spirit, sare, petrol și chibrituri.

Rapoartele consulare semnaleză noul mișcare ale bandelor armene. Ambasadele

franceze și engleze păstrează o atitudine foarte rezervată față de noua mișcare care care are o tendință revoluționară și trebuie în consecință să fie suprimată de Poartă pe cale militară; autoritățile militare și civile însă nu vor putea reuși, dificultățile fiind prea mari de a potoli prin arme mișcarea bandelor.

Rusia a convenit în mai multe rânduri cu Turcia în privința măsurilor de luat pentru a împedea trecerea frontierei de către bandele armene.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 August 1904.

— **Archiducele Rainer.** Din Völkermarkt cu datul de 29 c. se anunță: Comandantul suprem al apărării archiducele Rainer a sosit aici ieri d. a. pentru a inspecționa garnizoana.

— **Principesa Gisela de Bavaria.** Din Ischl se vestește cu datul de 26 c. Princesa Gisela de Bavaria a plecat azi înainte de amiază din München. Majestatea Sa împăratul și archiduceasa Maria Valeria a însoțit-o până la gară.

— **Necrolog.** Infrânți de durere anunțăm moartea prea timpurie a iubitei și neuitatei noastre soție, fiică, noră, soră și cumnată *Aurora Magdu n. Crețiu* care abia e în etate de 19 ani și după o căsătorie de abia 2 ani și-a dat blîndul său suflet înaltului Creator azi la 8 ore a. m. între grele suferințe urmate după un morb îndelungat și mult neîndurat. Suflet blînd și neuitat, dormi în pace! Ecica-română, la 14 August v. 1904. Iuliu Magdu învățător soț, Iuliana Hortensia Magdu fiică, Valeriu și Ana Magdu, Liviu și Victoria Magdu, Viorea Magdu m. Oana, Ilie Oana, Danilo Ilici și Anastasia Crețiu, cumnați și cumnate. Nicolau și Elena Magdu socril, George Crețiu și Elena Crețiu m. Ilici.

— **La fondul de 20 bani,** întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, pentru cumpărarea unei case cu i. a. de vânzare au mai dăruit: Nicolae Sasu, nota, d-na Iosefina Sasu, d-șoara Eleonora Natalia Sasu, d-na Ana Petrișor, d-șora Vichy Simonis, Nicolae Șureanu, paroch, Alexandru Bârsan inv., Augustin Bârsan,

stud., George Axente, sodal măsar, toți din Rusciort; Romul Simu, membru în comitetul »Reun. rom. agricole« și Vic. Tordășianu, secretar, ambii din Sibiu, fiecare câte 20 bani; d-șoara Marița Cristea, inv., (Gura Barza), 1 cor.; Alexandru Chifa, paroch, (Mănăsturul-unguresc), 60 bani; Ioan Jantea, absolvent în drepturi, (Orăștie), Ioan Ganea, inv., (Lisa) și George Șeulean, notar, (Pianul-român), fiecare câte 1 cor.; Enea Hodoș, profesor, d-na Zoti Hodoș n. Secula, (Caransebeș), fiecare câte 2 cor.; George Marian, paroch, (Valea-ieișii), 40 bani; Const. Dimian, prot., (Brețcu), 1 cor.; Isif Oprean, paroch. (Târnăvița), 40 bani.

— **Chestia manevrelor.** Am vestit într'un număr trecut, că manevrele ce erau să se țină est an în Bohemia, au fost revocate. Publicăm aci ordinul Majestații Sale referitor la asta, din care rees motivele revocării. Acest ordin a fost adus la cunoștința autorităților militare prin un autograf preînalt către guvernorul Bohemiei, contele Coudenhove.

»Iubite conte Coudenhove! Seceta permanentă și lipsa de apă de băut din cauza chiar a acestui timp secetos, m'a îndemnat să revoc ordinul pentru ținerea manevrelor din est-an, proiectate în regiunea Straconitz. La această hotărâre m'a determinat și solitudinea pentru trupe, pe cum și dorința de a nu cauza populației din acest ținut pe lângă vicisitudinile timpului și alte jertfe legate de aceste mari deprinderi de arme. Populația din cercurile destinate pentru aceste manevre de alt-cum a dovedit cea mai mare prezeniență și promptitudine de jertfă izvorită din adevărat patriotism. Te autorizez să dai expresie mulțumitei mele, precum și regretului, că în urma acestor împregiurări acum am fost lipsit de ocaziunea de a veni în atingere cu populația din acel ținut, cum intenționasem. Ischl 25 Aug. 1904.

Francisc Iosif.

— **Oaspetii români la băile din Tușnad.** Dela 12—21 August au cercetat minunatele stabilimente balneare din Tușnad următorii Români: Ștefan Stuban comerciant (Budapesta), V. Ștefanescu proprietar (Severin), I. Leonda proprietar (Buzău), S. Davidescu funcționar (București), Ch. Grecescu oficiant (București), S. Vlahata ziarist (București), A. D. Talianu primar (T. Ocna), I. Ieșgescu (București), A. Marinescu comerciant (București), Dr. Grozovici medic (București), G. Clincian funcționar (Huși), D. Ardeleanu (Bacău), Ștefan Bolintineanu avocat (București), Nic. Iatropol (București), G. Glăucubescu consilier (Galați), C. Marinescu funcționar (Iasi), V. Belvici funcționar (Braila) Dr. Cerehe (Berlad), Doamna ved. A. Giani, (București), Budescu avocat (Brăila), Filodo consilier (Braila).

cortului era acoperită cu perdea diafană ca să nu se vadă fața sfîntă a »Fiului Ceriului«.

Poporul Heimin, — care luera pămîntul, se ocupa cu pescăria, meșteșugul cărăușia și negustoria, — nu-și vedea nici când împăratul; credința lui era, că e cea mai mare nenorocire să vezi persoana lui.

În astfel de împrejurări adevărații stăpânitori erau daimio (nobili), cari steteau în fruntea celor 300 de provincii și cari nu prea sprijineau pe Șogun. Daimio și elementul militaresc pe care se răzimbau: Samurai-i (niște cavaleri viteji, cu sabia în totdeauna scoasă, eu care după-ce curmă zilele dușmanului își spintecă senin burta, fac harakiri, obiceiul practicat de toți aceia cari fac păcate mai grele) au făcut istoria de frământări și de usurpații, care a ținut până în secolul trecut.

La 1868 o eră nouă începe în Japonia, numită meiji (a lumini). Furtuna de prefacere înălțurată pe Șogun; tinărul Micado, Muțu-Hito (actualul împărat, născut la 1852) fu adus pe scaunul părăsit al străbunilor, acum în noua capitală Iedo, care s'a numit Tochio (= Capitala Răsăritului); între țări ze dădu o nouă organizație, prin care feudalismul fu înlocuit cu forme de stat împrumutate dela Europeni. Astăzi au constituție: Senat, Cameră, armată, legi, — calendar (Gregorian), comerț, orașe etc. ca și statele din Europa.

Înșiși Muțu-Hito, care până la vârsta de 17 ani n'a văzut holde de orez, păduri, sate și orașe, care nu-și cunoștea țeara, s'a îmbrăcat în haine militare și s'a arătat supușilor. La această modernizare a Japoniei au muncit cinstiți și cu sîrguință bărbați din aristocrația japoneză, cum au

fost contele Ito, Bismarkul Japoniei, Yamagata și alții.

*

Limba japoneză aparține familiei fino-tatare sau ural-altaice; ea urmează, în gramatică și sintaxă, regulile limbilor aglutinante.

Dintre arte cea mai perfecționată e pictura, de care se vorbește în altă parte a revistei noastre.

Literatura e pe un nivel cu mult mai inferior, cu toate că primele începuturi se găsesc deja în secolul al VII-lea. Cel mai cultivat gen e al povestirilor și istorioarelor aventuroase, cari le noi sunt gustate de sufletul nevrăstnic al copiilor. Unele din aceste cărți sunt ilustrate. Cum Japonezii sunt în relații foarte intime cu ceriul, e natural ca în literatura lor să se găsească o multime de elemente supranaturale și mistice, întocmai ca și la Chinezii, al căror imitatorii sunt ca și în știință și religione. Cel mai bun novelist al lor e Bakin (1767—1848), care a scris sute de volume. Cea mai frumoasă din operele lui e »Robia iubirii«. Romanul încă e foarte bogat; sunt cultivate mai ales lungile romane istorice, în cari se povestește istoria poporului japonez, și romanele sociale, în mare parte pure creațiuni ale fantaziei. Cel mai bun roman, care corespunde într-o câva criticilor noastre asupra acestui gen literar, e a lui Tamanega Șunsui; »Credința până la moarte«, cel mai popular și în Japonia. Poezia lor e veche (sec. XI-lea) și cântă mai ales frumusețile naturii și eroizmul romantic al Japonezilor. Poezii lor au fost până în zilele noastre aproape numai femeii. Distracția predilectă a societăților înalte în evul mediu era poezia, chiar și Micado-i dedeau câte unei femei ideii fericite,

cari, dacă erau frumos versificate, nu arareori o făceau favorita sau chiar nevasta lui. Din sec. XI-lea datează cea mai renumită carte a acelor vremuri »Gendkși Monogatari« scrisă de fata unui daimio. Cea mai frumoasă limbă japoneză a fost scrisă de a concubină a împăratului, tot din acel veac. Bărbații scriau o limbă stricată, amestecată cu vorbe chineze.

Literatura japoneză privită cu ochi europeni e caracterizată scurt de profesorul Basil H. Chamberlain dela universitatea din Tokio: »Die japanische Litteratur ist ohne Genius, ohne Gedanken, ohne Logik, Tiefe und Breite, ohne Vielseitigkeit«. În timpul din urmă s'a europenizat și literatura; cele mai multe cărți cari apar astăzi sunt traduceri din autori europeni.

Arta dramatică nu e mai înfloritoare. Teatrul și acolo e de origine religioasă. Piesecele cele mai obicinate sunt luate din istoria poporului și sunt schimbate după plac de actorii, cari joacă de dimineața până seara pe bina deschisă, pe care între acte se joacă și se tăvălesc copii spectatorilor așezați pe pămînt.

Muzica japoneză e un fel de sari-vari; când cântă din gură, urlă, iar când fac muzică instrumentală te asurzesc cu »filarmonia« lor. Instrumentele lor favorite sunt: koto, o scîndură lungă cu 13 strune ca țimbelele noastre, și samizen, un fel de mandolină, al cărui glas pițigăiat place mai ales femeilor japoneze.

(»Luceafărul«)

T. O. Codru.

— **Endrödi Sándor și Români.** Endrödi Sándor, un scriitor și poet cu bun nume la Unguri, descrie în o excursiune, ce a făcut o prin munții apusei, Vlădeasa, Călineasa, pe la Scărișoara și „Ghețar“.

În opoziție cu cei mai mulți conaționali ai săi, Endrödi, nu face în descrierea sa digresiuni de prost gust și îmbibate de șovinism pe socoteala Românilor, ci își dă expresiune pur și simplu admirației pentru frumusețile naturii, ear despre o Româncuță, ce a întâlnit în cale, scrie următoarele:

„Ajungând în vârful Drăgoiței, am întâlnit o fată de Român, de o frumusețe vrednică de penelul unui pictor, svelță și cu ochii scântecitori. Figura ei ca a unei statue fermecate, ivindu-se înaintea ochilor mei pe neașteptate în vârful muntelui, mi-a reamintit basmele codrilor. Stătea ca o regină, având drept cadru, albastrul adânc al cerului, care îi înviora în mod minunat trăsăturile.“

Părul ei bogat și negru ca cărbunele îi acoperea umerii, ochii ei negri, buzele voluptoase, brațele rotunde și pline, rochia ei pestriță suflecată; frumusețea aceasta unită cu neastâmpărul, viețea aceasta întâlnită pe cărările părăsite ale unui cimitir, era una din aparițiile ce nu se pot uita.

„Trecând pe lângă dînsa, ea s'a uitat la mine adânc și pătrunzător cu ochii ei mari. Am salutat-o și am privit îndelung în ochii scântecitori, ce se mistuiau în flăcări, ear privirea mea zice:

„Tu fată fermecătoare, ca zînele din basme! Timpul va trece peste noi, viețea va dispărea cu bucuriile ei luminoase; florile își vor pleca capetele și își vor pierde încetul cu încetul petalele: veștejirea se va coborî peste pajistea cea verde; negura va acoperi oglinda limpede a lacurilor albastre, inima va fi cuprinsă de cutremur și răceală; cântecele privighetoarelor vor amuți; pădurea își va desbrăca frunzișul și podoabele; vântul fără miresme își va sufla prin plete, ștergându-și văpaia miraculoasă a ochilor, — dar eu te voi păstra în amintirea mea, așa cum te ved acuma, tinăr și frumoasă“.

— **Soia.** Planta pe care dl. Dr. Urbeanu, încearcă s'o introducă în alimentația țerei cu o așa de laudabilă stăruință, n'a suferit de seceta dezastroasă din anul acesta. Recoltele de soia, destul de numeroase, au reușit perfect de bine.

Ministerul de domenii a trimis o circulară diferitelor pepiniere ale României pentru a le atrage atențiunea asupra culturii acestei plante japoneze, invitând pe directorii a trimite ministerului date asupra recoltei din anul acesta.

Pentru anul viitor șefii pepinierilor vor semăna cât mai multă soia.

— **Furtună în Londra.** O furtună nepus de violentă s'a deslănțuit Luni de dimineață, pela orele 11, în Londra. Adevărate trombe de apă s'au apătut asupra orașului, pe când trăsnetul bubuia și făcea multe pagube în numeroase locuri.

La orele 2 d. a. se deslănțui o nouă furtună, prefăcând stradele în adevărate cursuri de apă.

Apoi a bătut o grindină cât oul de porumbel.

— **Pregătirile Rușilor.** În arsenalele din Petersburg se lucrează zi și noapte la fabricatul de puști și tunuri: industria privată lucrează de asemenea pentru campania de iarnă. În săptămâna trecută s'au trimis 400,000 de părechi de cioboate, 200,000 de garnituri calde pentru uniforme, 100,000 de cojace, 100,000 de mănuși de pîslă și 100,000 de mantali.

— **Timpul în Europa.** În ziua de 10 August st. v. a fost în Viena nu numai recoare, dar chiar înnoțat și ploaie, de altfel ceva ploaie a fost și în Moldova. Prin urmare anticiclonul au început a trece mai pe aproape de noi și ne putem aștepta cu atât mai mult la ploaie, cn cât anticiclonul e respins din mijlocul Europei. Pe munți a nins.

— **Norocul Japoniei.** Pe cel-ce îl iubește D-zeu, n'are să se teamă de nimic. Pe semne războiul actual va să dureze mai mult ca un an, poate și mai mult ca doi ani, și fiecare zi costă mil, așa că până se va sfîrși campania sânge-

roasă, ambele țeri vor fi aproape sleite de puteri. Dar' eată că Japoniei, care și până acum prin norocul ei pe câmpul de onoare ne-a arătat, că este favorita sorții, norocul îi suride de nou. Anume lângă Avate, cum anunță o telegramă din Tokio, s'a descoperit nouă mine de aur bogate, cari după părerea inginerilor vor produce la an 30.000.000 l. sterlingi. Aceste mine, după ce guvernul au fost cercetate mai de aproape prin o comisie, le-a sechestrat pe seama statului. Astfel Japonia va avea spese de război, numai feciorii sa aibă. Dar' e de sperat că nici în privința asta nu se va teme de molochul rusesc.

— **Armenii fribunzi.** Ciocnirile dintre bandele armenesti și jandarmeria turcească și cazaci continuă din ce în ce cu mai multă înverșunare. Ast-fel, acum în urmă, aproape de Bitlis, a fost o ciocnire între o bandă mare armeană și jandarmii. Dintre jandarmii au fost unul ucis și șase răniți. Banda a fost silită să se retragă.

O altă ciocnire a avut loc chiar în Bitlis, unde a izbucnit o mare panică. În urma acestei ciocniri, Mahomedanii au atacat pe locuitorii Armenii. Mulți inși au fost uciși și răniți.

Andranik se află cu o bandă mare armeană pe teritoriul Sassun. Alte bande armenesti înaintază din Caucas spre Armenia.

La fruntaria rusească au fost ciocniri sângeroase între bandele armenesti și trupele rusești.

Trupele rusești pregătesc represiuni, deoarece pretutindeni se ivesc bande, ca la un ordin dat. Teroarea începe. Armenii fug în munți spre a scăpa de violențele Kurzilor. Aceștia dau foc caselor și le jefuiesc.

Situațiunea devine din ce în ce mai gravă atât pentru Turci cât și pentru Ruși.

— **Din Tibet.** Se poate prevedea, că în curând vom avea un potop de scrieri asupra Tibetului. Deși nu se poate încă spune, care va fi rezultatul demersului Englezilor contra lui Dalai Lhama pe care ei nu pot pune mâna, Tibetul a devenit totuși interesant pentru Europeni prin taptul intrării Englezilor în Lhassa și ori-cine doarește să cunoască țara și locuitorii ei. Doctorul Georg Wegener a publicat o scriere interesantă asupra acestei țări pe care o cunoaște mai de aproape și pe care o completează urmând scrierile și evenimentele referitoare la țara aceasta, din ultimul timp.

Scrierea lui Wegener cuprinde nouă capitole intitulate: numele, frontierele și întinderea Tibetului, țara, clima și producțiunea, populația, căile de comunicație și comerțul, capitala Lhassa, istoria politică a Tibetului până în prezent, raporturile dintre Tibet și Anghia.

Din conținut scoatem două amănunte, unul se referă la bogăția minerală a Tibetului.

Până acum au fost exploatare două minerale, boraxul și aurul. Se presupune că Tibetul are mult aur, (un nou Transvaal pentru neșatul Angliei!) deoarece pe lângă zăcămintele cele mai bogate de aur sunt adunate pietrișuri foarte veci. În nici o țară din lume nu se află atâtea pietrișuri de acest fel ca în Tibet. De aci nu rezultă însă că aurul e în așa cantitate în cât extragerea e rentabilă.

Până acum s'a găsit aur într'o zonă la vest de Rudok până la lacul Tengri-nor și apoi în partea dinspre Turkestan.

Terenurile aurifere sunt aci de 60 până la 80 de metri și conțin 10 grame aur la metru cub. Așa se spune.

Dl. Wegener nu crede imposibilă construcția unei căi ferate peste munții Himalaia spre Tibet. Dr. Wegener considera ca foarte importantă luarea în posesie a Tibetului de către Englezi. El crede că așezarea influenței rusești în Tibet ar constitui un pericol pentru India. Comerțul cu Tibet se poate desvolta prin China.

— **Asigurările și repausul de Duminică.** Conform unui rescript ministerial, proprietarii întreprinderilor comerciale și industriale, cari se ocupă și cu contractarea de afaceri de asigurare trebuie să observe repausul de Duminică și față de ramul afacerilor de asigurare. Cel-ce lucră contra acestei ordinațiuni se vor pedepsi conform § 6 al art. de lege XIII din 1891.

— **Hotărîrea Socialiștilor la Amsterdam.** Rezoluțiunea pe care a luat-o congresul socialist din Amsterdam cu privire la tactica socialiștilor din toate țările din lume e mult comentată de presă.

Ea decide ca socialiștii să urmeze linia de purtare de până acum și să nu incline către reviziune sau reforme.

Rezoluțiunea aceasta formulată în Dresda și pe care Bebel a apărut-o cu toată elocvența sa, a fost adoptată cu o mare majoritate. Revizioniștii din Germania, Franța etc. au suferit o înfrângere complectă. Bebel a declarat la Amsterdam, pe cum o făcuse și la Dresda, că partidul democraților socialiști trebuie să rămână un partid de proletari.

— **Țarul nu cetește decât o gazetă tipărită într'un singur exemplar.** — E omul cel mai rău informat din toată Europa. Bun la suflet, dar fără energie, — atins apoi și de o aură epileptică, constatată de doctorul Charcot; după recomandățiunea acestui mare neurolog, (chiamat anume la Petersburg de Alexandru III) i-s'a interzis cu totul ori-ce citire îndelungată.

Marele clinician francez i-a recomandat liniște alfabetică pe cum și o cură de lapte și de aer, ce tinerul autocrat o urmează până azi.

Acest consiliu medical a fost plătit cu 40.000 franci și c'un voiaj, aller-retour în tren special.

Indiscrețiunea s'a comis atunci în Figaro, ceea ce a indispus adânc Curtea imperială din St. Petersburg și a avut ca consecință interzicerea acestui ziar din Rusia.

Pentru a satisface dorința Țarului doritor de noutăți din vastul său imperiu, Ministerul de interne îi pune zilnic, de mai bine de 10 ani, în fiecare dimineață un jurnal tipărit într'un singur exemplar, cu o copie de control.

Firește că atotputernicul autocrat nu poate ști de cât ce-l permit sfetnicii săi să cunoască din întâmplările vastului imperiu moscovit. E oare mirare dacă, în astfel de împrejurări autocratul e omul cel mai rău informat de dincoace și de dincolo de Urali.

Aceste informațiuni sunt absolut autentice. Ele sunt comunicate de către inșișii marii duce ruși unul colaborator al ziarului L'Echo de Paris anume Stieglitz, și care le-a reunit acum 2—3 ani într'un volum, intitulat Niet.

— **Biserica ortodoxă rusă a devinit mereu un institut polițienesc spiritual.** Spre a complectă opera sa nefastă, Plehve înghieabă și preoții în rețeaua sa vastă polițienescă.

Spovedaniile făceau cât o saftă de sute de brigade de agenți ai săi.

Puterea lumească exploata puterea spirituală, și trăgea tot profitul posibil din atot puternicia influenței popilor asupra bigotismului religios al vastelor mase de moșii.

— **Un vițel cu două picioare.** Farmerul Uriel Holland din Missouri (America de Nord) are un vițel, care a fost fătat fără picioarele anterioare. Vițelul trăește și mișcă trăindu-se și împingându-se cu picioarele dindărăt. Lui Holland i-s'au făcut oferte, să-l cumpere vițelul, spre al arată în menagerii.

— **Un socialist japonez asupra războiului.** Corespondentul lui Matin a avut o convorbire cu reprezentantul socialiștilor japonezi la congresul din Amsterdam, *Kataiama*. După spusele acestui «riformer» exotic în Japonia sunt foarte mulți, poate majoritatea contra războiului. Spune mai departe că cu câți-va preoți presbiterani va pelerina la Washington să facă, ca guvernul american să intervină pentru a pune capăt războiului. N'are ce-i drept în scopul acesta autorizație oficială, dar guvernul japonez știe despre această intențiune a sa. Este speranță, zice Kataiama, ca după căderea Port Arthurului puterile să intervină și ast-fel războiul să înceteze. Broșurile și ziarele contrare războiului se sporesc mereu.

Japonia — continuă căpetenia socialiștilor japonezi — nu va avea folos din acest războiu nici la cas de învingere. Rusia nu va plăti spesele de războiu, ear ca să se păstreze rezultatele obținute după învingere, va fi de lipsă sporirea contingentului armatei și al marinei. Dările de bani și sânge ear asupra umerilor celor săraci vor cădea.

În Novembre anul trecut guvernul a permis adunarea celor-ce respingeau războiul;

asa cas încă n'a fost în istoria Japoniei. Această adunare a avut frumos rezultat. Socialitul Kataiama pretinde, că pentru păstrarea Mandșuriei și Coreei este în primul rând chemată China, ear dacă aceasta nu este capabilă de asta atunci să se adreseze puterilor.

De altminteri *Kataiama are firma speranță în victoria patriei sale.* Pentru doi ani sunt provezuți cu toate cele de lipsă, și cu bani.

— Dar dacă războiul va ține mai mult de cât doi ani? întreba acum raportorul lui *Matin.*

— Se va termina sigur!

— Dar să presupunem că nu se va termina, ce va fi atunci?

— *Atunci vom usa de ajutorul Chinei. China este fără avută...*

— *Și dacă China va refuza?*

— Atunci va trebui să capitulăm în fața Rusiei. Puterile negreșit vor griji, ca condițiunile de pace să fie favorabile. Atunci nu va fi motiv pentru temerea de «pericolul galbin» — adaugă rîzînd *Kataiama.*

— După părerea d-voastră va să-zică nu există pericolul galbin?

— Ba da, numai cât în imaginația oamenilor de o prea viuă fantazie...

Este interesant, că acest doctrinar nu este omul radical ca de pildă soțul sîi de principii europeni. *Kataiama* se vede a fi pătruns de idei în adevăr umanitare: pacea universală, ura contra războaielor, frăția dintre popoare, nu de chimere, vorbe umflate și goale de ale lui *Israel Jakab, Weisfeld* și alți parasiți din societatea europeană. Lui *Kataiama* mai departe nu i-se poate trage la îndoială patriotismul, care, când e vorba de momente grave, se manifestă într-o formă, care tradă ce-i drept un fel de indiferentism supărăcios, dar cărui totuși nu îi lipsește timbrul național. Socialismul japonez deci și în privința asta diferă esențialmente de doctrinele destructive ale «reformatorilor» societății europene în adevăr destrămată. Din asta încă reese la evidență, că Japoniezii «barbari» primesc dela «culții» și «umanitarii» Europeni numai esența, ideea, căreia geniul lor național sănătos le dă forma potrivită, conformă individualității lor naționale. Japoniezii împrumută deci dela Europeni virtuțile, bunul, adevărul și frumosul, lăsând greșelile, viciile și păcatele acestora.

— **Mișcările din China.** Lui «*Standard*» îi se telegrafează din *Tiensin* cu datul de 25 c. următoarele: Pe zidurile caselor din cercul *Tsienfu* al orașului

Tiensin au fost lipite placate cu inscripția: «Moarte diavolilor străini cu începere dela luna șeptea!» Chinezii creștini s'au refugiat.

Efect minunat face în scurt timp crucea-duplă electro-magnetică nr. 86,967 și necuprinse sunt rezultatele la care se ajunge prin folosirea ei și care poate să le dovedească inventatorul dl *Müller Albert* (V. *Vadász-utca* nr. 42/K.) *Zilnic* îi sosesc scrisori de mulțămire, în care indivizii vindecați se exprimă cât se poate de măgulitor asupra ei. Scrisoarea următoare i-s'a trimis de dl *Iacob Steinhardt* (Kula): «Stimate dl *Müller!* Mă simt fericit de a-ți putea comunica, că crucea-duplă electro-magnetică nr. 86,967 R. B., comandată cu 3 săptămâni înainte, mi-a ajutat atât de mult, încât n'am vindecat deplin de chinuitoarele dureri reumatice, de care de 15 ani am suferit, pentru-ce nici nu pot recomanda în de-ajuns amicilor mei invențiunea d-tale. Primește din parte-mi cea mai profundă mulțămire. Bunul Dumnezeu să-ți dăruiească mulți fericiți ani pentru sirguinta și iscusința d-tale. Invențiunea aceasta nu șeasă ci o mie coroane este vrednică. Cu deosebită stimă.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a dlui *Pollák Sándor.*

Telegramele zilei.

Viena, 30 August. Ziarul parizian «*Le Journal*» a publicat în ziua de 23 August sub titlul «Declarațiunea contelui *Goluchowski*» o corespondență din *Viena* privitoare la protectorul francez din orient. Agenția telegrafică vieneză «*K. K. Telegraphen Correspondenz Bureau*» este autorizată a declarat că contele *Goluchowski* nu a vorbit cu nici un ziarist asupra acestei chestiuni nici n'a autorizat pe nimeni să facă declarațiuni în această chestiune.

Marsilia, 30 August. Prefectul a primit o delegațiune a docherilor și înscrisilor maritimii greviști, cari au declarat că nu vor reîncepe lucrul decât dacă li-se va acorda ca ziua de muncă să fie de 8 ore și plătită cu 6 lei. Greviștii au adăugat că dacă nu li-se va da satisfacțiune, într'un interval de 18 ore, federațiunea va face ca mișcarea grevistă să se fatindă în toate porturile Franței.

Constantinopol, 30 August. Rapoartele consulare semnalează noi mișcări ale bandelor armene. Ambasadele franceză și engleză păstrează o atitudine foarte rezervată față de noua mișcare care are o tendință revoluționară și trebuie în consecință să fie suprimată de Poartă pe cale militară; autoritățile militare și civile însă nu vor putea reuși, dificultățile fiind prea mari de a potoli prin arme mișcarea bandelor.

Rusia a convenit în mai multe rînduri cu Turcia în privința măsurilor de luat pentru a împedeca trecerea frontierei de către candelarmene.

Bibliografii.

Liturghia sfântului *Ioan Gură-de-aur*, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, învățător și cântor primar, și dirijentul corului Reuniunii de cântări «*Armonia*» din *Ticvanul Mare*, (p. u. *Ká-kova*). *Opus I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Petru Simion* în *Arad*.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada *Fabian* Nr. 12 la colțul stradei *Deák Ferencz* (Casa *Bonts*).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă:

342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada *Fabian* Nr. 12.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros *Kossut-utca* 6 sz.

STAMER VILMOS

maestru zidar și expertizorj urat

primește construirea de planuri pentru zidire, acordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-

bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Editor-proprietar: *George Nichtn*

Redactor responsabil: *Ioan Russu-Șirianu.*

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, *Batthányi-utca* 23, I em. 8 ajtó.

Primește ori-ce fel de lucru aparținător acestei branșe pentru prețurile cele mai moderate și pe execuțiunea cea mai bună.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela *Micălaca*. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— **ARAD**, BIUROUL CENTRAL. —

293

ARAD, *Haltér* Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Asortiment bogat de tot felul de pardesiuri și de Ulster de cauciuc.

Fondat 1874.

AVIS!

Telefon p. oraș și com. 534.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a publicului atât din loc cât și din provincie, că cu începerea sezonului de școală au sosit în magazinul meu nouă costume gata pentru bărbați și băieți decât cel ce vrea să târguiască estin și bine să se adreseze cu încredere deosebită la firma mea recunoscută, deja demult ca solidă, unde se economisează cel puțin 20%. Spriginindu-mă pe vechiul meu renume, de care m'am bucurat până acuma, îmi iau voia a ruga pe onor. public, ca toate cele de lipsă să le procure din magazinul meu de haine gata pentru bărbați și copii.

Cu perfectă stimă:

MOSKOVITZ ZSIGMOND

A R A D, EDIFICIUL TEATRULUI.

Prețuri solide și culante.

Croiul elegant.

346

Comande din provincie se efectuează prompt

Bogat assortiment de haine pentru vânători.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acra de Boholt

o recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirop dă o beutură plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fleri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fleri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magazin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

311

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *Uj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

remân cu stimă:

Pápay Lajos,
măestru-măsar.

289

Mai nou!

Havelocuri de

toamnă

Pardesiuri pentru dame

Cu începerea sezonului de școală.

pentru dame

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costume de dame al lui

351

S T E R N M. A.

A R A D,

ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minorităților.

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

Novitate de costume „Francisc Iosif“.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Bucăți singuratic de costume p. băieți.

Prețuri fixe!

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Fondat la 1845.**Prețuri fixe!**

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Neumann M.

furnisor de curte ces. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați, băieți și fete**ARAD, lângă hotelul „Crucea albă“.**

recomandă asortimentul său bogat de haine gata și de calitatea cea mai bună. 350

Costumuri gata pentru bărbați:

Costum sacco cu ștrafuri	coroane	26—30
de șeviot cu ștrafuri		35—50
„ „ vênăt de Zsolna		30—44
din cele mai noue stoffe de modă		36—50

Pardesiuri pentru bărbați:

Cenușă întunecat ori drapp coachmen	coroane	24—36
Din șeviot fin vênăt ori negru		24—50
Din șeviot englez cenușiu întunecat		30—50
Diă stofă dublă cenușie întun. și cu ștrafuri		34—44

Costumuri pentru băieți:

Costumuri de marine din șeviot vênăt	coroane	14—20
„ din cangarn, cenușiu, vênăt		
ori drapp		14—22
Costumuri de școală din șeviot de Zsolna		10—18
Costum de vênători din loden cenușiu		16—24
Costum pentru băieți cu pantaloni scurți		
din stofă cu ștrafuri		16—25
Costum pentru băieți cu pantaloni lungi		22—35
Pardesiu v. întunecat și drapp pentru		
băieți		13—18

Comande de haine după măsură se efectuează prompt.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

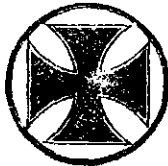
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, nudul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

in corpul omenească binefăcătoare curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eare pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice e recomandată cu înțepire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca. Ceasce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri. Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate. STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal. Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. — Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de caline. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal. Recusite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biarouri, pentru apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru restaurante, localuri de grădini și buline. Cu luminare electrică, de gaz, acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville, verande și locuințe de câmp.

308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se esecută prompt și la moment. Izvor potrivit pentru revinzători, negari, măsurii și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —